

ความสอดคล้องของแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

Concordance of Development Plans and Efficiency Economy Principles in Administration and Management Undertaken by the Local Administration Organization in Cha-am District, Phetchaburi Province

สรยุทธ ธีรวิทย์ ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาความสอดคล้องของการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี (3) เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติตามแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งสิ้น 7 แห่ง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คน จากประชากรทั้งสิ้น 374 คน สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่แน่นอน แบบบันทึกการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และแบบสอบถามโดยใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสอดคล้องตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยวิธีการสอดแทรกในยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก โดยเงื่อนไขความรู้ค่าเฉลี่ยสูงสุด และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (2) ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน ทักษะความเป็นผู้นำ สภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และสภาพปัญหาของท้องถิ่นเป็นตัวแปรสำคัญส่วนปัจจัยด้านความยอมรับนับถือเป็นตัวแปรรองลงมา (3) แนวทางการปฏิบัติตามแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า แนวทางการปฏิบัติในด้านความพอประมาณ และเงื่อนไขรู้ความมีแนวทางการปฏิบัติสูง และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมีแนวทางการปฏิบัติต่ำที่สุด

คำสำคัญ : ความสอดคล้อง, แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, เศรษฐกิจพอเพียง

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ABSTRACT

This research aims to (1) study the concordance of local administration development plans based on Sufficiency Economy Principles in administration and management in Cha-am District, Phetchaburi Province. (2) Study the factors that influence local administration development plans based on Sufficiency Economy Principles in administration and management in Cha-am District, Phetchaburi Province. (3) Study the implementation of local administration development plans based on Sufficiency Economy Principles in administration and management in Cha-am District, Phetchaburi Province.

The samples of the study were 7 local administration leaders in Cha-am District, Phetchaburi Province. 35 people were selected from a total population of 374 people by using purposive sampling. The instruments used for data collection consisted of structured interview, non-participation observation, and questionnaires using content analysis and descriptive statistics including percentage, average, and standard deviation.

The results showed that: (1) local administration development plans were consistent with the Sufficiency Economy Principles in administration and management. The intervention method in development strategy had the concordance at a high level. The highest average was the knowledge condition and the lowest average was the self-immunity. (2) Factors affecting the development plans of local administration in accordance with the Principles of Sufficiency Economy included the participation of public, leadership skills, the area, the local environment and local problem conditions were the major variables while the factor relating the accreditation was the minor variable. (3) The methods implemented according to local administration development plans based on Sufficiency Economy Principles in administration and management revealed that the moderation practice and knowledge condition had been implemented at a high level. Meanwhile, the implementation of self-immunity was the lowest.

Keywords : Concordance, Development Plan Local Administration Organization, Sufficiency Economy

บทนำ

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแก่ประชาชนคนไทยมานานกว่า 30 ปี เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่อยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาบนทางสายกลาง ตั้งอยู่บนความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง โดยใช้ความรู้คุณธรรม ตลอดจนสติปัญญาและความเพียรเป็นแนวทางดำเนินชีวิตให้อยู่ได้อย่างมีความสุข ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย (สมชัย สัจจพงษ์, 2552: 2) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจาก

โลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 7-9) การพัฒนาอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการดำเนินการ จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้อัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืนมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์, 2550: 23) ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 จึงได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท คือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒน เป็นแผนพัฒนายาว และแผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียน (Rolling Plan) ที่ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปี

นอกจากนี้ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้ให้คำนิยามของแผนพัฒนาสามปีไว้ดังนี้ “แผนพัฒนาสามปี” หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนการ อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี (ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป.: 37) และการจัดทำแผนพัฒนาสามปีนั้นจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด

ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรทางการศึกษาซึ่งภารกิจ

สำคัญประการหนึ่งคือ การเป็นกลไกการขับเคลื่อนส่งเสริมและพัฒนางานความรู้ให้นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ประกอบกับการที่ผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนรายวิชาด้านการบริหารภาครัฐ การบริหารงานท้องถิ่น และการบริหารการพัฒนา ซึ่งมองเห็นถึงแนวทางการพัฒนา ความแตกต่างทางความเจริญของท้องถิ่นและสภาพปัญหาของท้องถิ่นแต่ละแห่งในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรีที่อยู่ในสภาวะของการก้าวสู่จังหวัดที่มีความเจริญสูงในระดับต้นๆ ของประเทศ เพราะมีจุดแข็งในด้านของสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญๆ และมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว ซึ่งการพัฒนาท้องถิ่นนั้นต้องอาศัยแผนการพัฒนางานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นตัวหลักดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความสอดคล้องที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงแนวทางการปฏิบัติตามแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของตนเองอันเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืนตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสอดคล้องของการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติตามแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความสอดคล้องของการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ภายใต้เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง และผู้นำชุมชน (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน)

รวม 7 แห่ง โดยพิจารณาจากบริบทต่างๆ เช่น เป็นบุคคลที่มีความเคารพนับถือ และมีความรู้

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษาเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพะวงจังหวัดเพชรบุรี ทั้งสิ้น 7 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลเมืองชะอำ เทศบาลตำบลนายาง เทศบาลตำบลบางเก่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองศาลา องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทรายเหนือ องค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่พัฒนา และองค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาการศึกษาการศึกษาครั้งนี้มีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – เดือนมีนาคม 2559 เป็นเวลา 2 เดือน ซึ่งรวมระยะเวลาตลอดการศึกษาทั้งสิ้น 12 เดือน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยจึงได้ประมวลถึงปัจจัยในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่างๆ คือ 1) ทักษะความเป็นผู้นำ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ/การพัฒนา และด้านการตัดสินใจ 2) ความยอมรับนับถือ 3) การมีส่วนร่วมของประชาชน 4) สภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และ 5) สภาพปัญหาของท้องถิ่น อันนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้องค์ประกอบที่สำคัญของหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้ หลักการ 3 ห่วง คือ ทางสายกลาง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และหลักการ 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) มีวิธีการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ และผู้นำชุมชน (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน) ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งสิ้น 7 แห่ง รวมประชากรทั้งสิ้น 374 คนวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจงจากผู้รู้หรือผู้นำชุมชนที่มีความรู้ มีส่วนร่วม และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวนทั้งสิ้น 35 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่แน่นอน (Structured interview) และแบบบันทึกการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Nonparticipant observation) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2548: 104, 110) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) สำหรับนำมาช่วยในการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยมีความเชื่อมั่นทางสถิติเท่ากับ 0.941

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดประชุมแสดงความคิดเห็นกลุ่มย่อย (Focus group) ตามประเด็นข้อคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ พร้อมกับการสังเกตและจดบันทึกสภาพของพื้นที่ในท้องถิ่นตามแบบสังเกตและนำผลการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ถึงความถี่ ความครบถ้วนของข้อมูลว่ามีความครอบคลุมตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่ และทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบันทึกลงในแบบสอบถามโดยเลือกตอบในประเด็นที่ตรงกับแบบสัมภาษณ์ให้มากที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แยกพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและจากแบบบันทึกการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์บทสนทนา และวิเคราะห์ความถี่ ความครบถ้วนของข้อมูลจากนั้นจึงรวบรวมและบรรยายความให้สอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์การวิจัย

ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องและอธิบายความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และวิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติตามแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ความสอดคล้องของการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบในการจัดทำโดยการสอดแทรกเข้าไปในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยโครงการที่มีความสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด คือ โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65) โดยเงื่อนไขความรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.93) รองลงมาความพอประมาณ (ค่าเฉลี่ย 3.86) ความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.77) เงื่อนไขคุณธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.75) และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.10)

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ทักษะความเป็นผู้นำ สภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และสภาพปัญหาของท้องถิ่น เป็นตัวแปรสำคัญส่วนปัจจัยด้านความยอมรับนับถือเป็นตัวแปรรองลงมาเพราะจะเป็นตัวเกื้อหนุนในการคิดและตัดสินใจ อันเป็นตัวประนีประนอม เจริญ และต่อรองปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่คณะ สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.26) โดยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.48) รองลงมาทักษะความเป็นผู้นำ ด้านการตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย 4.35) ทักษะความเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ/การพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 4.13) และความยอมรับนับถือมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.99)

3. แนวทางการปฏิบัติตามแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าแนวทางการปฏิบัติในด้านความพอประมาณ และเงื่อนไขความรู้มีแนวทางการปฏิบัติสูง และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมีแนวทางการปฏิบัติต่ำที่สุด ทั้งนี้สภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น รวมถึงปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคลเป็นอุปสรรคต่อแนวทางการปฏิบัติ สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.01) โดยเงื่อนไขคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.14) รองลงมาเงื่อนไขความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.12) ความพอประมาณ (ค่าเฉลี่ย 3.92) ความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.90) และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.89)

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยนี้ อภิปรายตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

1. ความสอดคล้องของแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนา ซึ่งโครงการที่มีความสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด คือ โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน อันเป็นโครงการที่ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นหลักและมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการเพราะเป็นช่องทางของการคมนาคมขนส่ง เป็นการสร้างความอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเมื่อนำมาวิเคราะห์ถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้วยังมีอำนาจหน้าที่ หรือมีความเป็นอิสระในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและการดำเนินการตามแผนตามความเหมาะสมอันอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย และเมื่อนำมาเทียบเคียงกับแนวทางการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะพบว่าเป็นการแสดงให้เห็นถึง “ความพอเพียงระดับชุมชน” ที่เด่นชัด กล่าวคือ คนในชุมชนได้มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันในการมีความต้องการที่จะสร้างหรือพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อนำมาสู่การใช้ประโยชน์ร่วมกันในชุมชน

และระดับความสอดคล้องของแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านเงื่อนไขความรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งอาจเพราะท้องถิ่นเองมีบุคลากรในชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้วประกอบกับอำเภอชะอำเป็นเขตพื้นที่ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ทักษะความเป็นผู้นำ สภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และสภาพปัญหาของท้องถิ่น เป็นตัวแปรสำคัญ โดยเฉพาะด้าน

สภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นเพราะบางหมู่บ้านมี “การปลูกสร้างบ้านเรือนที่อยู่ห่างกัน (อยู่กันอย่างกระจัดกระจาย)” ส่งผลให้เกิดการใช้งบประมาณในด้านของโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การก่อสร้าง ปรับปรุง และบำรุงรักษาถนน สะพาน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ ทางระบายน้ำ ที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก แต่ก็มีมีความจำเป็นต้องดำเนินการเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม การคมนาคมขนส่งจึงมีความสำคัญมาก และอีกประการคือ “สภาพพื้นดินเป็นดินร่วนปนทราย” ซึ่งระบายน้ำได้ดีจึงทำให้ไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปี ปัญหาที่ตามมา คือ “ปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำ” และเนื่องจากน้ำเป็นตัวแปรสำคัญในการปฏิบัติตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นหากไม่มีน้ำก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

และด้านสภาพปัญหาของท้องถิ่นสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ความเจริญของท้องถิ่น (สภาพสังคม) 2) วิธีการดำเนินชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลง และ 3) อุปนิสัยส่วนบุคคลซึ่งยากต่อการดำเนินการแก้ไขเพราะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคล

ทั้งนี้ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ด้านทักษะความเป็นผู้นำ ความยอมรับนับถือ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเมื่อนำมาเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทขพร การสมดี (2552) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในการเขตเทศบาลตำบลเมืองเส้น อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับจากเทศบาลตำบลเมืองเส้น อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์จะอยู่ในระดับมาก

และด้านทักษะความเป็นผู้นำด้านการตัดสินใจ และทักษะความเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ/การพัฒนา มีค่าเฉลี่ยรองลงมาเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย เหมือนวงศ์ธรรม (2556) ศึกษาเรื่อง “บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาเขตพื้นที่ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการแสดงบทบาทของผู้นำองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคาดหวัง และการปฏิบัติจริง พบว่า ระดับการแสดงบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการปฏิบัติจริงสูงกว่าความคาดหวัง ทั้งนี้ยังมีความสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวว่า “ผู้นำควรเป็นผู้กระทำหรือปฏิบัติให้เห็นเป็นต้นแบบ”

3. แนวทางการปฏิบัติตามแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า (1) ด้านความพอประมาณ คือ การดำเนินการโครงการต่างๆ ที่มีความเหมาะสม สอดคล้อง แก้ไขปัญหา และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ภายในกรอบของระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามแผนการพัฒนาฯ (2) ด้านความมีเหตุผล เช่น การที่ท้องถิ่นได้วิเคราะห์ถึงการกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น (3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีคือ การที่ท้องถิ่นดึงจุดแข็งของท้องถิ่นตนเองขึ้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ที่สุด กล่าวคือ การที่ท้องถิ่นมีบุคลากรในชุมชนที่มีความรู้คอยให้คำแนะนำ ให้ความรู้ และเป็นผู้นำต้นแบบที่เป็นผู้ปฏิบัติ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายเหนือ ที่มีผู้นำ คือ นายจรูญ นวลพลอย ซึ่งอยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทรายเหนือ นายสำรอง แดง-พลับ ซึ่งอยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลไร่ใหม่พัฒนา นอกจากนี้ยังมีหมู่บ้านที่เป็นต้นแบบของการใช้วิถีชีวิตตามแนวทางของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ “บ้านม่วง หมู่ 8 หมู่บ้าน Smart Village” ซึ่งอยู่ในเขตการปกครองของเทศบาลตำบลบางเก่า (4) ด้านเงื่อนไขความรู้หมายถึง การที่ท้องถิ่นได้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้และให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งศูนย์การเรียนรู้นี้อาจจะมีมากกว่า 1 แห่ง และอาจมีขนาดใหญ่หรือเล็กไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพื้นที่และสภาพการใช้ประโยชน์ ทั้งนี้เพื่อใช้สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การส่งเสริมเสริมความรู้ การประชาสัมพันธ์สื่อสาร เป็นต้น และ (5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรมหมายถึง ผู้ปฏิบัติต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและการประกอบอาชีพซึ่งหลักของคุณธรรมนั้นนอกจากผู้ปฏิบัติ (เกษตรกรผู้เพาะปลูก) ต้องซื่อสัตย์ต่อตนเองแล้วจะต้องซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภคด้วย

และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอชะอำ จังหวัด

เพชรบุรี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพรณวงศ์มณี (2553) ศึกษาเรื่อง “การนำแนวทางปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน : กรณีศึกษา ชุมชนทรายทอง ตำบลเจริญเมือง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อยู่ในระดับมาก

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเงื่อนไขคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งหลักของคุณธรรมนั้นถือเป็นเงื่อนไขที่สำคัญอีกประการหนึ่งตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้ปฏิบัติต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน มีความเพียร และมีสติปัญญาเป็นแนวทางในการเป็นประพฤติปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 เป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการปฏิบัติ

ตามแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานของภาครัฐในการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนเพิ่มขึ้น เพราะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากแผนพัฒนาฯ โดยตรง เพื่อให้สามารถทราบข้อมูลในเชิงลึกและนำมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในครั้งนี้

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน เช่น เมืองกับชนบท เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- นภาพรณ วงศ์มณี. (2553). การนำแนวทางปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน : กรณีศึกษาชุมชนทรายทอง ตำบลเจริญเมือง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าอิสระสาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นันท์ชพร การสมดี. (2554). การมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเลิน. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์. สรุปผลการประชุมสัมมนาทางวิชาการ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย” สรุป ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2550.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2548). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ 21 เซ็นจูรี่.
- ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป.) คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี แผนปฏิบัติการและการติดตามประเมินผล.
- สมชัย สัจจพงษ์. (2552). เศรษฐกิจพอเพียงกับชีวิตที่เพียงพอ. vayupak.net 4, 48 (มิถุนายน) : 2.
- อำนวย เหมือนวงศ์ธรรม. (2556). บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษากรณีเขตพื้นที่ อำเภอพุทธรักษา จังหวัดนครปฐม. วารสารวิทยบริการ 24. 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2556) : 36.

